

VASTUULLINEN LAHJOITTAMINEN RY

TOIMINTA- KERTOMUS 2020

17. toimintavuosi

VaLa – Vastuullinen Lahjoittaminen ry
AnDo – Ansvarsfullt Donerande rf

TOIMINTAKERTOMUS

1. Vastuullinen Lahjoittaminen ry
2. Toiminnan painopisteet vuonna 2020
3. Resurssit - hallinto ja talous
4. Vaikuttamistoiminta
 - 4.1 Jäsenjärjestöpalvelut
 - 4.2 Varainhankinnan kulttuurin kehittäminen ja koulutustoiminta
 - 4.3 Hyvän hallintotavan edistäminen
 - 4.4 Viestintä ja lahjoituskulttuurin edistäminen
5. Varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämistyö
 - 5.1 Lahjoittaminen ja verotus
 - 5.2 Varainhankinnan kulut
 - 5.3 Rahankeräyslain kehittäminen
6. Kansainvälinen yhteistyö
 - 6.1 European Fundraising Association (EFA)
 - 6.2 Muut verkostot

1. Vastuullinen Lahjoittaminen ry

Vastuullinen Lahjoittaminen ry VaLa on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton yhteistyöverkosto, joka edustaa yleishyödyllisiä yhteisöjä.

VaLan visiona on olla Suomen kolmannen sektorin yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on, että:

- yleishyödylliset yhteisöt noudattavat hyvän hallinnon periaatteita
- varainhankinnan ammattikunnan osaaminen on erinomaista
- Suomessa on kehittynyt lahjoituskulttuuri ja yhteiskunnan eri toimijoiden roolit on määritetty kestäväällä ja selkeällä tavalla.

VaLa ry määrittelee ja edistää hyvän hallinnon ja hyvän varainhankinnan periaatteita suomalaisessa yhteiskunnassa sekä auttaa jäsenjärjestöjään oppimaan yhdessä osana kansainvälistä verkostoa.

2. Toiminnan painopisteet vuonna 2020

Vuonna 2020 VaLan toiminnan pääpainopisteenä olivat vaikuttamistyö ja varainhankinnan toimintaedellytysten kehittäminen. Toimintaa ohjasi 'VaLan strategia ja toiminnan perustehtävät ja -tavoitteet', joka ovat osa syyskokouksessa hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa:

- VaLa edistää yleishyödyllisten yhteisöjen vastuullista varainhankintaa ja hyvää hallintoa.
- VaLa edistää suomalaista lahjoituskulttuuria lisäämällä vuoropuhelua yhteisöjen taloudellisista toimintaedellytyksistä ja varainhankinnasta yhteiskunnan eri toimijoiden välillä.
- VaLan toimintaa johdetaan, hallinnoidaan ja kehitetään esimerkillisellä tavalla.

Toimintasuunnitelman toteuttamiseen tehtiin muutoksia, koska korona poikkeustilanne koulutusten ja muiden tilaisuuksien järjestämiseen, jäsenpalveluun sekä tutkimus- ja viestintätöihin.

3. Resurssit - hallinto ja talous

Vuonna 2020 hallitus, työryhmät, pääsihteeri ja työntekijä toimivat keskeisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Päätoimintamuotoina edellisten toteuttamisessa olivat: alan verkostojen luominen, keskustelu- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen sekä tiedon jakaminen niin järjestöille, kansalaisille kuin sidosryhmille.

Vuoden 2020 lopussa VaLassa oli 68 jäsenorganisaatiota. Sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset pidettiin lain mukaan etänä. VaLalle hallituksen muodostamisen tukena käytettiin ohjesääntöä, jonka tavoitteena on vuosittain saada yhdistykselle mahdollisimman toimintakykyinen ja jäsenistöä edustava hallitus. Hallituksen puheenjohtajaksi syyskokouksessa 2019 valittiin Nora Huhta / Plan International Suomi.

Hallitus järjestäytyi helmikuussa ja varapuheenjohtajaksi valittiin Leena Poutanen / SOS-Lapsikylä. Muina jäseninä toimivat: Katri Korhonen / Amnesty International Suomen osasto, Katri Hadjari / Helsingin ensikotiyhdistys, Iiris Kivimäki / Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, Petri Äikiä / Invalidiliitto, Aija Kaski / Pidä Saaristo Siistinä ry, Sari Meller / Syöpäsäätiö, Eeva Hietalahti / Sydänliitto ja Satu Kantola / Suomen Lähetysseura. Hallitus kokousti vuoden aikana kuusi kertaa. VaLan hallitus muodosti ja sen tukena toimi vuonna 2020 seuraavat työryhmät:

- Hyvän hallinnon työryhmä
- Palvelumaksut-työryhmä
- Koulutustyöryhmä
- Laki ja verotus -työryhmä
- Viestintä- ja markkinointi -työryhmä

Pia Tornikoski hoiti VaLan pääsihteerin tehtäviä osa-aikaisesti ja palkattuna viestinnän harjoittelijana toimi Juulia Leinonen. Ostopalveluna kirjanpidon hoiti Uudenmaan Tilimix Oy ja tilintarkastajana toimi KPMG Oy.

VaLan toiminta rahoitettiin pääosin jäsenmaksuilla ja kumppanuustuotoilla. Jäsenien laadukas palvelu ja uusien jäsenien rekrytointi tukivat VaLan vaikuttamistyötä ja lisäksi turvasivat toiminnan rahoituksen jatkuvuutta. Suunnitelmista poiketen koulutusten järjestäminen eivät olleet vuonna 2020 osa VaLan toiminnan rahoitusta. *Covid19 -epidemia on vähentänyt varsinaista toimintaa, koska koulutus ja muita tilaisuuksia ei ole voitu järjestää. Epidemialla on ollut vaikutusta myös mm. seminaarikulujen nousuun, kun käyttöön on otettu mahdollisuus webinaareihin ja etäkokouksiin.*

Kuluja aiheutui pääsihteerin palkkiosta, tapahtumien järjestelyistä sekä tutkimus- ja tiedotustyöstä, jota toteutettiin ostopalveluina. Aiempien vuosien panostukset toiminnan kehittämiseen näkyivät uusien jäsenien määrässä ja vuoden 2020 tuloista tuli noin 90 % jäsenmaksuista. Tilikauden tulos oli 2231,99 euroa.

4. Vaikuttamistoiminta

4.1 Jäsenjärjestöpalvelut

Vuonna 2020 VaLan keskeisinä tavoitteina oli palvella jäseniään laadukkaasti ja pyrkiä lisäämään VaLan jäsenorganisaatioiden määrää. VaLan toimintaa esiteltiin vuoden aikana useille järjestötoimijoille sekä kuultiin toiveita toiminnalle. Hyvä hallinto -työryhmän toimesta VaLan jäsenyyden määrittelyä ja jäsenhakuprosessia kehitettiin edelleen edistämään VaLan strategiaa ja vaikuttamistyötä.

Jäsenten palvelua tuettiin yhteiskumppanuuksien ja heidän tarjoamiensa etujen kautta. VaLan kumppaneina olivat Gainer, iRaiser ja Paygate sekä lisäksi yhteistyötä tehtiin eri tahojen kanssa viestinnässä ja tilaisuuksien järjestämisessä. VaLa tarjosi jäsenilleen mahdollisuutta olla mukana yhteisessä markkinointiviestintähankkeessa Hyvä testamentti. Hankkeessa oli mukana 23 jäsentä ja sitä koordinoi VaLan kumppanina Torni Consulting.

4.2 Varainhankinnan kulttuurin kehittäminen ja koulutustoiminta

VaLa järjesti vuoden aikana maksuttomia jäsentilaisuuksia sekä kaikille avoimia koulutustilaisuuksia, joissa järjestöt saivat tilaisuuden jakaa osaamista. Vuonna 2020 panostettiin erityisesti uuden rahankeräyslain sekä TekojenTiistai-teemapäivän kouluttamista jäsenistölle.

Alkuvuodesta järjestettiin maksullisia lähikoulutustilaisuuksia ja kevään suunnitellut koulutukset peruttiin. Syksystä lähtien panostettiin laadukkuuteen etäkoulutuksissa, joista kerättiin niin puhujilta kuin osallistujilta palautetta, joiden perusteella suunnitellaan ja kehitetään tulevia tapahtumia. VaLa teki yhteistyötä yritysten ja muiden yhteisöjen kanssa tarjoamalla heille sisällöllisiä kumppanuuksia. Kutsuen puhujiksi niin suomalaisia kuin kansainvälisiä asiantuntijoita VaLa järjesti varainhankinnan maksuttomia etäkoulutuksia. Yhteensä tilaisuuksiin osallistujia tuli noin 150 organisaatiosta.

VaLa jatkoi yhteistyötä MTL:n (Markkinoinnin, teknologian ja luovuuden liitto) kanssa ja Vuoden varainhankintateko -kilpailu oli osa Finnish Comms Awardsia omana kategorianaan. Koulutustyöryhmä osallistui syksyllä kilpailun toteutukseen.

Koulutustyöryhmä osallistui yhteistyössä SOSTE:n ja Rastor-instituutin kanssa 'Ammattimainen varainhankinta, tuotekehitystyön erikoisammattitutkinon' -tutkintokoulutuksen ohjausryhmään. Ohjausryhmä valvoo myös EFA sertifikaatin toteutumista tutkinto-ohjelman kehitystyössä ja sertifikaatin uudelleen haku toteutettiin syksyllä. 1,5 vuotta kestävä koulutusohjelman yhden kurssin opiskelijat valmistuivat vuoden aikana ja lisäksi käynnistyi yksi kurssi. Haku maaliskuussa 2021 alkavaan 7. kurssiin avattiin syksyllä.

4.3 Hyvän hallintotavan edistäminen

Hyvän hallinnon työryhmä käynnisti 'Varainhankintaa harjoittavien yhteisöjen hyvästä hallintotavasta' -oppaan päivitystyön, joka valmistuu vuonna 2021 ja siirretään ladattavaksi VaLa:n www-sivuille. Oppaan lisäksi 'Vastuullisen varainhankinnan arvot ja periaatteet' -suositukset olivat esillä kaikissa VaLa:n tilaisuuksissa sekä www-sivuilla, ja niiden noudattamista kannustettiin niin jäsenille kuin muullekin järjestökentälle.

4.4 Viestintä ja lahjoituskulttuurin edistäminen

Vuoden 2020 viestintätyössä panostettiin viestimään koronapoikkeustilanteen vaikutuksiin varainhankintaan. VaLa tiedotti, antoi kannanottoja ja haastatteluja niin medialle kuin eri viranomaisahoille. Vaikuttamistyössä hyödynnettiin vuoden aikana tehtyjä kyselytutkimuksia kansalaisjärjestöjen taloudellisista toimintaedellytyksistä sekä lahjoittamisen kehittymisestä. Lisäksi VaLa osallistui European Fundraising Associationin (EFA) aktiiviseen vuoropuheluun ja vaikuttamiseen, jossa huomioitiin koronatilanteen vaikutukset kansainvälisesti.

Vuonna 2020 panostettiin mediaviestintään sekä tehokkaaseen tiedottamiseen VaLa:n eri sidosryhmät sekä kansalaiset huomioiden. Lahjoituskulttuurin edistämiseksi VaLa jatkoi kansainvälisen GivingTuesday-verkoston maaedustajana. Poikkeustilanteen vuoksi 5.5. järjestettiin GivingTuesdayNow-päivä, johon VaLa kannusti suomalaisia osallistumaan.

Viestintä- ja markkinointi -työryhmän tukena kampanjan toteuttamisesta vastasi harjoittelija ja viestintätoimisto Myy. #GivingTuesday #TekojenTiistai-kampanjan VaLa ylläpiti laajalle yleisölle suunnatut www.tekojentiistai.org-sivut, järjesti useita maksuttomia tilaisuuksia järjestöille sekä panosti mediaviestintään ja markkinointiin. Päivä keräsi kansalaisten lisäksi yli sata osallistunutta organisaatiota. Lisäksi päivään osallistui VaLa:n kumppanina monet tahot kuten iRaiser, Charidy, Tietopiiri, SecuryCast.

EFA:n Fundraising Europe -uutiskirje ilmestyi vuoden aikana 12 kertaa ja pääsihteeri vastasi kirjoituksista Suomen uutisen osalta.

5. Varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämistyö

VaLa teki aktiivisesti yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa, joiden toiminta-alueeseen kuuluvat yhteisöjen varainhankintaan ja hyvään hallintoon liittyvä lainsäädäntö, valvonta tai muu vaikuttamistyö mm. Poliisihallitus, eri ministeriöt, julkiset rahoittajat ja eri alojen keskusjärjestöt. Toiminnassaan VaLa lisäsi vuoropuhelua järjestökentän ja eri viranomaisten välillä. Palvelumaksu- sekä Laki ja verotus -työryhmät toimivat aktiivisesti varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämiseksi.

Loppuvuodesta käynnistyi eri ministeriöiden toimesta hankkeita, joissa kehitetään julkisen rahoituksen hakemista ja raportointia sekä arvioidaan rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisen vaikutuksia järjestökentälle. VaLa toi hankkeisiin huomioita järjestöjen yksityisrahoituksen näkökulmasta ja hankkeet jatkuvat vuonna 2021.

5.1 Lahjoittaminen ja verotus

VaLa pyrki vaikuttamaan mm. lahjoitusten verovähennysoikeuden kehittämiseen sekä kuluista maksettujen arvonnisäverojen kompensointiin lähestyen päättäjiä, viranomaisia ja median kautta lahjoittajia. Veroetuksiin liittyy myös alan toiminnan tehokkuuden ja eettisyyden valvonnan kehittäminen. Lisäksi panostettiin aktiivisen filantropia-aiheisen vuoropuhelun kehittämiseen eri osapuolten kuten yrityssektorin kesken ja tässä huomioidaan rajat ylittävä pyytäminen ja antaminen, josta saatiin tietoa myös EFA:n kautta.

5.2 Varainhankinnan kulut

Varainhankintatoimintaa edesauttaisi erilaisten palvelumaksujen veloituskäytäntöjen muuttaminen siten, että ne suosisivat yleishyödyllisiä yhteisöjä. VaLan tilaisuuksissa esiteltiin varainhankintaan yhteistyökumppaneiden palveluita, joihin oli myös neuvoteltu edullisempia hintoja jäsenistölle ja tapahtumiin osallistuneille.

VaLa jatkoi vaikuttamista mm. Finanssiala ry:n kanssa tukeakseen järjestöjen kuukausilahjoittamisen liittyviä toimenpiteitä tarvittavin keinoin. VaLa myös teki yhteistyötä eri palveluntarjoajien kuten MobilePay ja Facebook kanssa lahjoitusten maksamisen keinojen tehostamiseksi.

5.3 Rahankeräyslain kehittäminen

VaLa ja sen jäsenet olivat aktiivisia 1.3.2020 voimaantulleen rahankeräyslain kehittämisessä ja jatkoivat aktiivista toimintaa myös lain toimeenpanoon vaikuttamisessa. VaLa viesti muutoksista jäsenilleen sekä osallistui eri tahojen järjestämiin tilaisuuksiin tehden yhteistyötä muiden keskusjärjestöjen kanssa. Sisäministeriön hanke arvioida päästökompensaatiotoiminnan suhdetta rahankeräyslakiin käynnistettiin keväällä ja VaLa oli mukana eri sidosryhmien kuulemisessa sekä lausunnon laatimisessa. Hanke jatkuu vuonna 2021.

6. Kansainvälinen yhteistyö

VaLa toimi aktiivisesti kansainvälisissä varainhankinta-alan yhteistyöelimissä.

6.1 European Fundraising Association (EFA)

VaLa on jäsen European Fundraising Association:ssa (EFA), joka on EU:n käyttämä kuulemiskanava kansalaisyhteiskunnan varainhankintaorganisaatioille. Pääsihteeri Pia Tornikoski toimi EFA:n hallituksen jäsenenä ja talousvastaavana. Pääsihteeri osallistui EFA:n General Assemblyyn, Skillshareen ja EFA:n kumppaneiden järjestämiin alan etätilaisuuksiin.

EFA Certification Committee järjesti EFA sertifikaatin omaaville Symposiumin, johon osallistui koulutustyöryhmän jäseniä. VaLa viesti muiden EFA-maiden, erityisesti Pohjoismaiden, koulutuksista jäsenilleen. EFA tekee yhteistyötä CFRE Internationalin kanssa ja VaLa viestitti CFRE International Certification -ohjelmasta suomalaisille varainhankkijoille mahdollisuutena ammattimaisen pätevyyden todistamiseksi.

EFA:n jäsenenä VaLa on mukana tutkimassa ja edistämässä varainhankintaa sekä filantropiaa Euroopassa yhteistyössä muiden kattojärjestöjen kuten European Foundation Centre EFC:n, Donors and foundations networks in Europe DAFNE:n, The European Research Network on Philanthropy ERNOP:n ja European Charities' Committee on VAT ECCVAT:n kanssa.

6.2 Muut verkostot

Pia Tornikoski jatkoi edustajana The European Center for Not-for-Profit Law, ECNL:n asiantuntijaryhmässä, jonka tavoitteena on luoda kansainvälinen ohjeistus varainhankinnan standardeihin, säätelyyn ja itsesäätelyyn. 'Principles for statutory regulation and self-regulation of fundraising' -julkaisu valmistui alkuvuodesta 2020.